

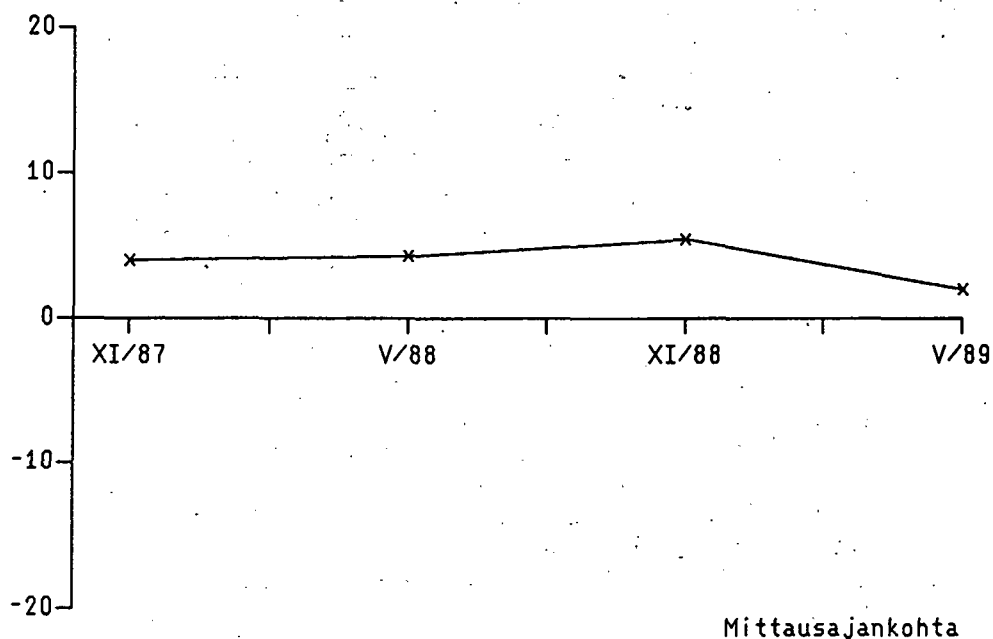
Kuluttajabarometri

Tilastokeskus
Statistikcentralen

Konsumentbarometern
Consumer barometer
1989, Toukokuu - Maj - May

31.7.1989

Kuluttajien luottamusindeksi - korotetut luvut

SISÄLLYSLUETTELO

Kuluttajien luottamusindeksi	1
Sisällysluettelo	2
YLEISOSA	3
Suomen taloudellinen tilanne	3
Työttömyys	4
Inflaatio	4
Oman talouden tila	4
Ajankohdan edullisuus	5
OSTOAIKOMUKSET	5
Omistusasunto	5
Henkilöauto	6
Muut kulutusryhmät	6
SÄÄSTÄMINEN JA LUOTONOTTO	7
Säästäminen	7
Luotonotto	7
KUVIOT	8
Suomen taloudellinen tilanne nyt vs 12 kk sitten	8
Suomen taloudellinen tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt	9
Työttömien määrä 12 kk kuluttua vs. nyt	10
Kuluttajahinnat nyt vs. 12 kk sitten	11
Kuluttajahinnat 12 kk kuluttua vs. nyt	12
Oman talouden tilanne nyt vs. 12 kk sitten	13
Oman talouden tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt	14
Ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin	15
Aikooko talous hankkia omistusasunnon seuraavan 12 kk aikana	16
Aikooko talous hankkia henkilöauton seuraavan 6 kk aikana	17
Ostoaikomukset eräissä kulutusryhmissä seuraavan 6 kk aikana	18
Millainen ajankohta on säästämisen kannalta	19
Aikooko talous säästää seuraavien 12 kk aikana	20
Millainen ajankohta on luotonoton kannalta	21
Aikooko talous ottaa luottoa seuraavien 12 kk aikana	22
TUTKIMUSMENETELMÄ	23

YLEISOSA

Toukokuun kuluttajabarometrin mukaan viimeisen 12 kuukauden yleiseen taloudelliseen kehitykseen tyytyväisten määrä oli laskenut edellisestä tutkimuskerrasta, joka oli marraskuussa 1988. Myös seuraavan 12 kuukauden talouskehitystä koskevat arviot olivat edelliskertaista jonkin verran pessimistisemmät.

Oman taloudellisen tilanteen kuluttajat arvioivat kohentuneen edellisen vuosijakson aikana. Samanlaisen kehityksen arveltiin jatkuvan myös seuraavan vuoden aikana. Mielialat ovat olleet samanlaiset kaikilla neljällä kuluttajabarometrin tutkimuskerralla.

Ajankohdan edullisuutta suurempien hankintojen tekoon mittaava saldoluku laski jälleen. Ajankohtaa edullisena pitäviä oli kuitenkin hieman enemmän kuin epäedullisena pitäviä.

Edellä mainittujen kysymysten avulla lasketun kuluttajien luottamusindeksi(1) pisteluku laski marraskuun runsaasta viidestä pistelukuun kaksi toukokuussa 1989.

Suomen taloudellinen tilanne

Edellisen vuoden yleisen taloudellisen tilan kehitystä mittaavaan kysymykseen saatiin aikaisempia tutkimuskertoja pessimistisemmät vastaukset. Saldoluku laski noin kuudesta nolnaan. Tyytyväisyysindikaattori laski alemmaksi kuin millään tutkimuskerralla aiemmin. Edellisillä tutkimuskerroilla on menneeseen talouskehitykseen tyytyväisiä ollut hivenen enemmän kuin tyytymättömiä. Nyt määrät olivat yhtä suuret.

Tulevaan talouskehitykseen pessimistisesti suhtautuvia on jokaisella tutkimuskerralla puolestaan ollut hieman enemmän kuin toiveikkaasti suhtautuvia. Saldoluku on liikkunut miinus yhden ja miinus viiden välillä. Nyt saldoluku oli miinus neljä.

-----

(1) Kuluttajan luottamusindeksi laaditaan viiden kysymyksen saldolukujen perusteella Euroopan yhteisöjen alueella sovellettavan laskentatavan mukaisesti. Mukana olevat kysymykset ja laskentaperiaate on kuvattu sivulla 23.

Työttömyys

Työllisyystilanteeseen on luottavaisuus kuluttajien keskuudessa lujittunut kerta kerralta. Marraskuussa 1988 oli ensi kertaa niukkana enemmistönä työttömyyden laskuun luottavat. Toukokuussa 1989 työttömyyden vähenemiseen uskoi 45 prosenttia ja sen kasvuun 20 prosenttia vastaajista. Saldoluku las-ki marraskuun pisteluvusta -1 selvästi ja oli -13 toukokuus-sa 1989.

Inflaatio

Inflaatiovauhdin muuttumisesta näyttävät kuluttajat olevan suhteellisen hyvin selvillä. Kysymykseen kuluttajahintojen muutoksista viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana saatiin vastaukset, jotka olivat samansuuntaisia tapahtuneen kehityksen kanssa. Toukokuussa 1989 oli inflaatiovauhti kasvanut marraskuusta 1988. Hintojen muuttumista mittaavan kysymyksen saldoluku kasvoi kuudella yksiköllä marraskuusta saaden toukokuussa pisteluvun 56. Kun edellisellä kerralla noin 12 prosenttia vastaajista sanoi kuluttajahintojen nousseen viimeisen vuoden aikana paljon oli tätä mieltä toukokuussa 1989 noin 21 prosenttia vastaajista.

Viimeisen 12 kuukauden inflaatioksi arvioitiin vähän alle viisi prosenttia mikä oli lähes kaksi prosenttiyksikköä toteutunutta pienempi. Edellisellä kerralla erehdyttiin saman verran. Arvio hintojen muutosprosentista oli muuttunut samaan suuntaan kuin toteutunut hintojen muutosvauhti.

Käsitykset tulevan vuoden hintojen muutoksista olivat lähes ennallaan. Kolme neljäsosaa vastaajista arveli hintojen nousevan jonkin verran. Hieman runsas kymmenesosa arveli niiden pysyvän ennallaan ja alle kymmenesosa arveli hintojen nousevan paljon. Hintojen arveltiin nousevan seuraavan vuoden aikana hieman runsaat neljä prosenttia.

Oman talouden tila

Vastaajien käsitykset oman taloudellisen tilanteen kehityksestä ovat kaikilla tutkimuskerroilla pysyneet samalla toiveikkuuden tasolla. Menneen vuoden talouskehitystä mittaava saldoluku on joka tutkimuksessa ollut neljän tienoilla ja tulevan vuoden kehitystä koskeva arvioluku seitsemän paikkeilla. Parin viime vuoden aikana ei kansantalouden kehityksessä näytä tapahtuneen sellaisia muutoksia, jotka olisivat pystyneet vaikuttamaan kotitalouksien käsit-tyksiin omasta talouskehityksestään.

Ajankohdan edullisuus

Ajankohdan edullisuutta suurempien hankintojen tekoon mittaava saldoluku laski marraskuusta kahdeksan pistettä ja oli toukokuussa kolme. Ajankohtaa epäedullisena pitävien osuus oli ennallaan 28 prosentin tienoilla. Sen sijaan edullisena pitävien osuus laski vajaasta 40 prosentista runsaaseen 30 prosenttiin.

Ajankohdan edullisuutta säästämisen ja luotonoton kannalta kysyttiin ensi kerran toukokuussa 1988. Viime vuoden toukokuussa ja marraskuussa piti ajankohtaa säästämisen kannalta melko tai erittäin hyvänä yli puolet haastatelluista. Huonona ajankohtaa piti tuolloin noin 37 prosenttia vastaajista.

Toukokuussa 1989 näyttää kuluttajien mielipiteissä tapahtuneen selvä muutos. Ajankohtaa säästämisen kannalta huonona pitäviä oli enemmän kuin hyvänä pitäviä. Vastauksesta laskettu saldoluku laski marraskuun plus kahdeksasta toistakymmentä pistettä saaden arvoksi -3.4.

Luotonoton edullisuutta koskevat mielialat olivat muuttuneet melkoisesti. Edellisillä tutkimuskerroilla noin puolet vastaajista piti ajankohtaa luotonoton kannalta hyvänä ja noin kolmasosa huonona. Nyt suhteet olivat kääntyneet päinvastaisiksi. Ajankohtaa hyvänä pitäviä oli toukokuussa enää runsas kolmannes vastaajista ja huonona pitäviä hieman yli puolet. Vastauksesta laskettu saldoluku muuttui marraskuun pisteluvusta +13.2 pistelukuun -10.8 toukokuussa 1989.

OSTOAIKOMUKSET

Hyödykeryhmiä koskevia ostoaikomuksia kysyttiin vain täysi-ikäisiltä vastaajilta. Seuraavassa käsitellään lyhyesti tärkeimpiä hyödykeryhmiä.

Omistusasunto

Vastaajista 4.6 prosenttia aikoi varmasti hankkia omistusasunnon, vaihtaa omistusasuntoa tai rakentaa omakotitalon seuraavan vuoden aikana. Ostoaikheet olivat samalla tasolla kuin edellisillä tutkimuskerroilla. Asunnon hankintaa harkitsi lisäksi neljä prosenttia vastaajista.

Pääkaupunkiseudulla ostamista suunnittelee useampi kuin joka kymmenes kotitalous. Pääkaupunkiseudun tasoon yltävät myös kaikki suomalaiset lapsiperheet keskimäärin. Haastatelluista innokkaimmin asunnon ostoa suunnittelivat ikäryhmään 25 - 34 vuotta kuuluneet - kolmetoista henkilöä sadasta. Eläkeikäisistä vain pari prosenttia aikoi ostaa asunnon seuraavan vuoden aikana.

Asunnon hankintaa suunnittelevilta kysyttiin myös tärkeimpiä rahoitusmuotoja asunnonhankinnassa. Nykyisen asunnon myyntitulon ilmoitti 45 prosenttia vastaajista tärkeimmäksi rahoitusmuodoksi, pankkilainan 27 prosenttia vastaajista ja arava- tai muun sellaisen lainan 14 prosenttia vastaajista. Toiseksi tärkeimmäksi rahoitusmuodoksi mainittiin suuruusjärjestyksessä pankkilaina, omat säästöt ja nykyisen asunnon myyntitulot. Vastauksista päätellen yli puolet suunnitelluista asuntokaupoista koskee asunnon vaihtoa.

Henkilöauto

Toukokuussa 1989 aikoi lähes viisi prosenttia vastaajista varmasti ostaa tai vaihtaa auton puolen vuoden sisällä. Lisäksi kuusi prosenttia piti sitä mahdollisena. Ostoinnokuus oli edellisten tutkimuskertojen tasolla. Noin kolmannes ostoaikeista koskee uutta autoa.

Vuoden 1988 toukokuussa arvioitiin kuluttajabarometrin vastausten perusteella kuluttajien ostavan vuoden sisällä ainakin 170 000 uutta autoa mikäli ostoaikeukset pysyvät jatkossakin samalla tasolla. Uusien autojen rekisteröintitilastojen mukaan kesäkuun 1988 ja toukokuun 1989 välisenä aikana rekisteröitiin 175 000 uutta henkilöautoa yksityiskäyttöön.

Vilkkaan uusien autojen kaupan takia ovat käytettyjen autojen varastot muodostuneet yhä suuremmiksi. Autoja ei saada myydyksi riittävän nopeasti vaikka hintoja on jonkin verran laskettu. Nykyisellä uusien autojen ostoinnolla ja käytettyjen autojen hintatasolla vaihtoautojen varastot pysyivät kuitenkin jatkossakin melko suurina.

Muut kulutusryhmät

Kesälomien lähestyminen näkyy lomanviettosuunnitelmissa. Noin neljäkymmentä prosenttia suomalaisista aikoo varmasti viettää puolen vuoden sisällä vähintään neljän päivän loman kotimaassa. Asiaa harkitsee lisäksi kaksikymmentä prosenttia vastaajista. Suunnitelmat ovat vuoden takaisella tasolla.

Ulkomaille puolen vuoden sisällä varmasti matkustavia oli haastatelluista toukokuussa joka neljäs. Edellisillä tutkimuskerroilla on noin joka viides ollut varma matkustamisestaan. Ulkomaan matkaa harkitsevia oli lisäksi 14 prosenttia niinkuin kaikilla aiemmilla tutkimuskerroilla.

Muihin kulutusryhmiin varmasti sijoittavien osuudet olivat lähes samansuuruiset kuin vuosi sitten toukokuussa. Kulutusryhmät ja niihin sijoittavien kotitalouksien prosenttiosuudet olivat: kodin sisustus 18, asunnon korjaus 14, kodin koneet 10, viihde-elektronikka 6, muut kulkuvälineet kuin auto 5, harrastusvälineet 5 ja vapaa-ajan asunto 2.

SÄÄSTÄMINEN JA LUOTONOTTO

Ajankohtaa säästämisen tai luotonoton kannalta hyvänä pitäviä oli aiempaa vähemmän. Marraskuussa piti ajankohtaa hyvänä säästämisen kannalta 53 prosenttia vastaajista, toukuussa 44 prosenttia. Luotonoton osalta vastaavat luvut olivat marraskuussa 51 ja toukokuussa 37.

Säästäminen

Edellä mainittu suhtautumisen muutos ei kuitenkaan ole heijastunut säästämisaikomuksiin. Puolet vastaajien kotitalouksista aikoo säästää säännöllisesti ja kolmasosa satunnaisesti seuraavan vuoden aikana. Joka seitsemäs kotitalous ilmoitti, ettei varoja jää säästöön.

Säästöjen käyttötavoista on edelleen yleisin velanhoito, 63 prosenttia. Joka toinen kotitalous säästää pahan päivän varalle ja lähes yhtä moni matkaa tai lomaa varten. Kestokulutushyödykkeiden hankintaa varten säästää joka neljäs, vanhuuden varalle joka viides ja asunnon hankintaa varten etukäteen joka kymmenes kotitalous.

Säästyvien varojen sijoitusmuotojakautuma oli muuttunut hieman marraskuusta. Yleisin sijoitusmuoto oli edelleen pankkitili tai -talletus 70 prosentin osuudellaan. Asunto-osakkeeseen sijoittavien osuus oli laskenut marraskuun 16 prosentista toukokuun 12 prosenttiin. Muita sijoitusmuotoja käytettiin jonkinverran yleisemmin kuin marraskuussa. Kiinteään omaisuuteen sijoittavia oli 19 prosenttia, vapaaajan asuntoon 6 prosenttia ja taide- ja arvoesineisiin 5 prosenttia. Arvopapereihin sijoitti runsaat 28 prosenttia kotitalouksista.

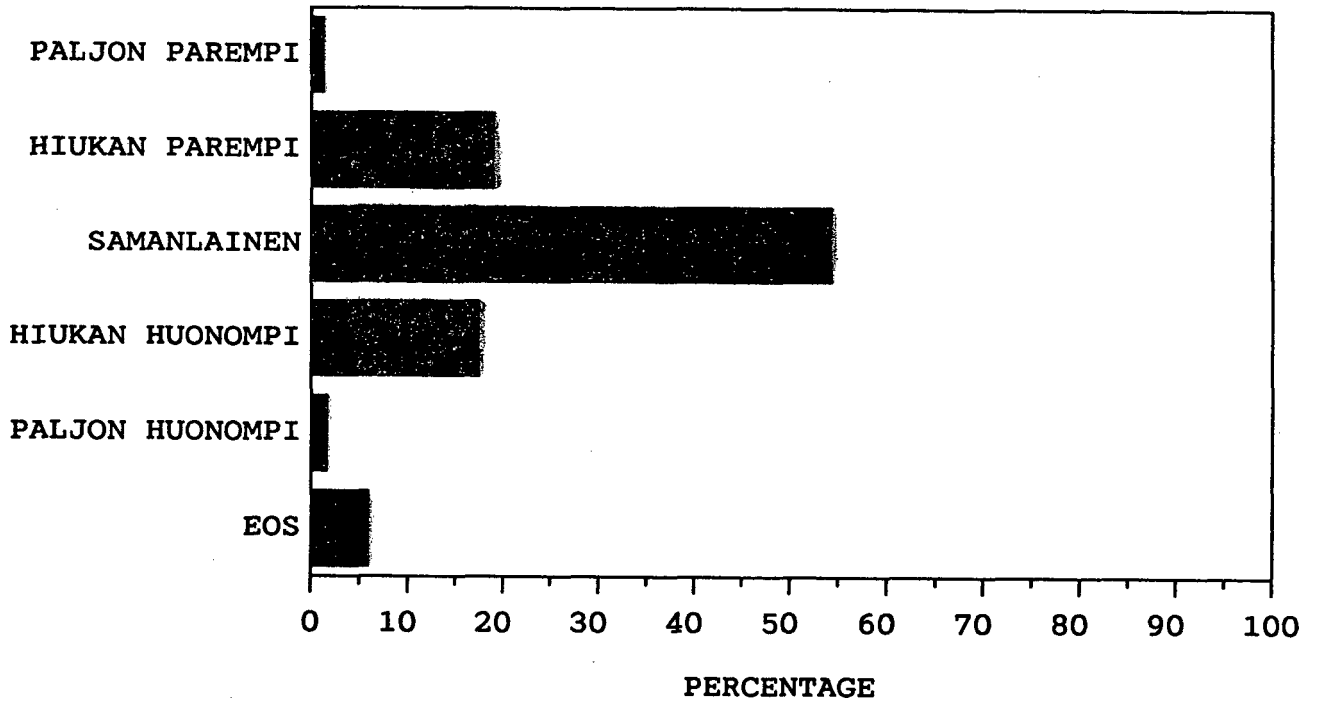
Luotonotto

Kriittisempi suhtautuminen luotonoton edullisuuteen ei heijastunut aikeisiin ottaa luottoa. Luotonottoa harkitsi joka viides vastaaja niinkuin marraskuussakin. Näistä puolet oli asiasta varma ja toinen puoli aikoi mahdollisesti ottaa luottoa.

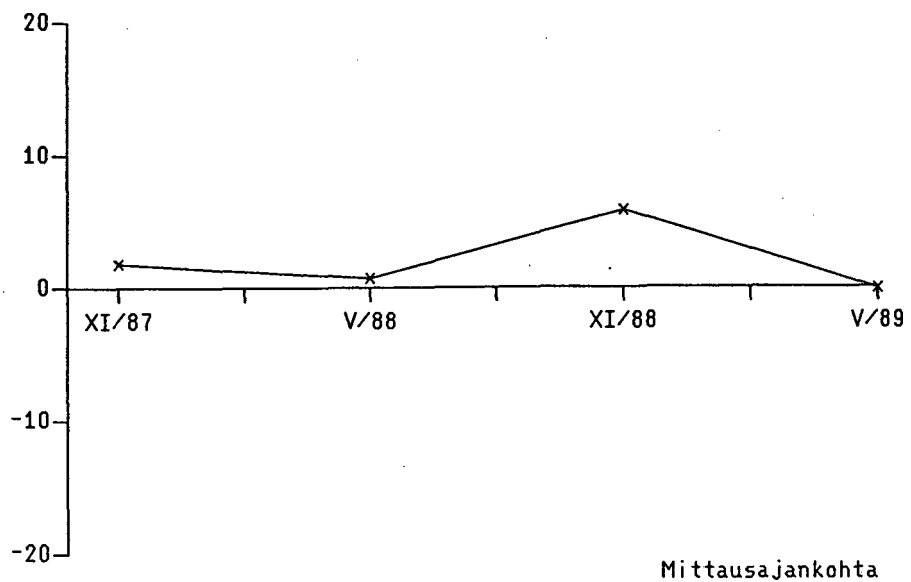
Asunto-osakkeisiin ja opintoihin luotonottoa harkitsevien osuudet olivat laskeneet ja muihin käyttötarkoituksiin harkitsevien nousseet puolen vuoden takaiselta tasoltaan. Käyttötarkoitukset ja prosenttiosuudet olivat: asunto-osakkeet 16, opinnot 19, kiinteä omaisuus 28, kestokulutushyödykkeet 27, arvopaperit 4 ja muut käyttötarkoitukset 21.

Suomen taloudellinen tilanne nyt vs. 12 kk sitten

KOROTETUT LUVUT

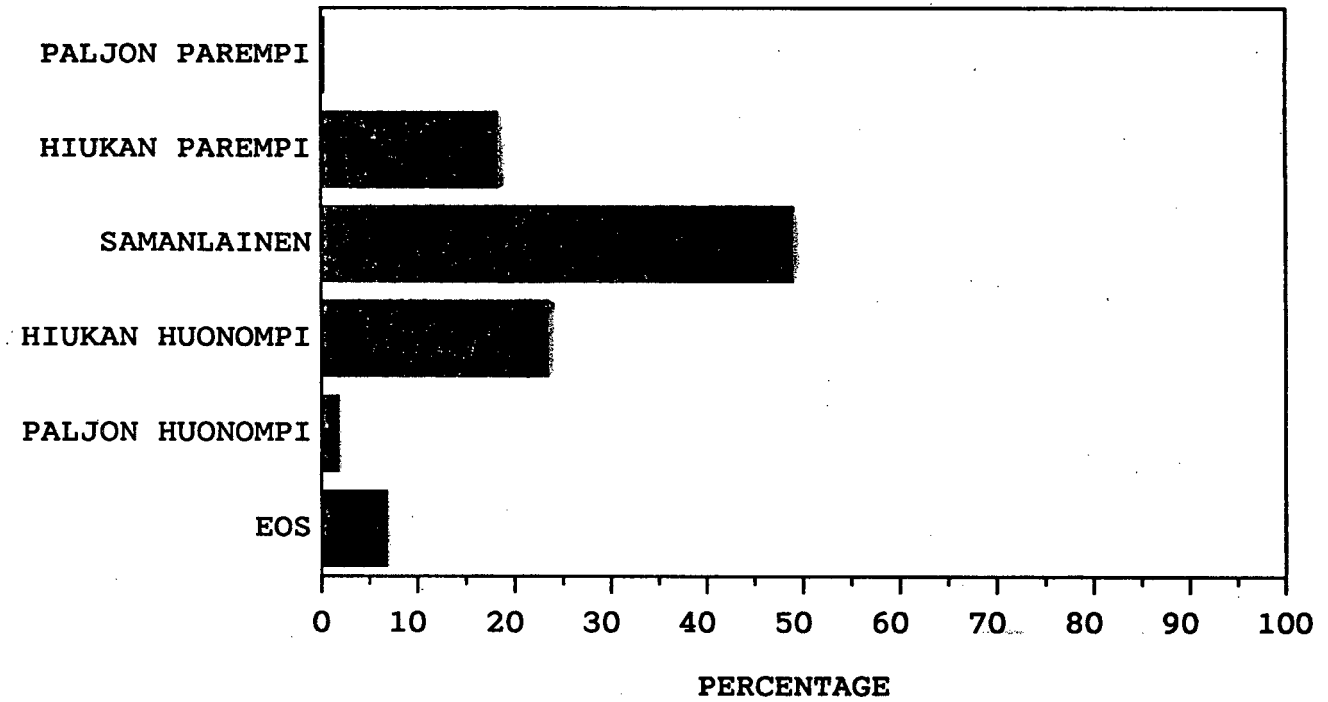
Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

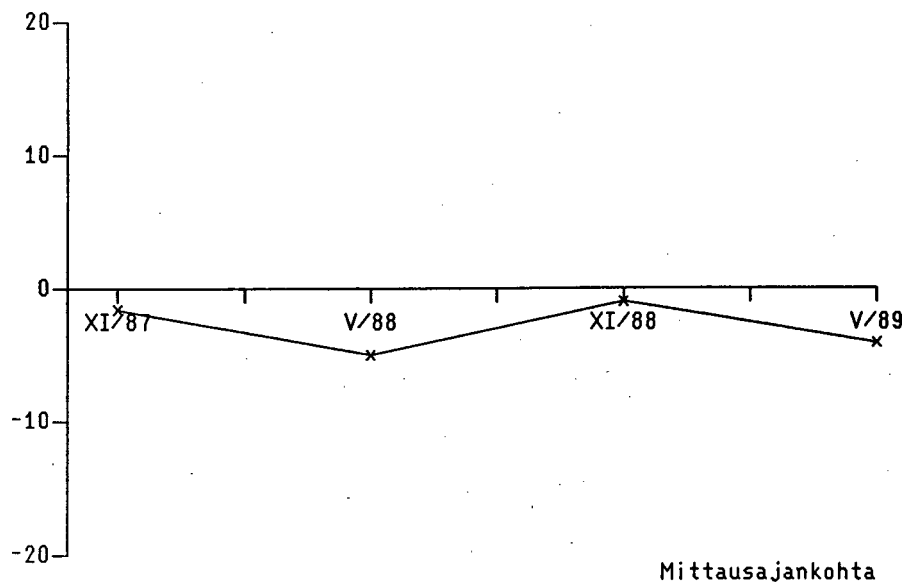

Suomen taloudellinen tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

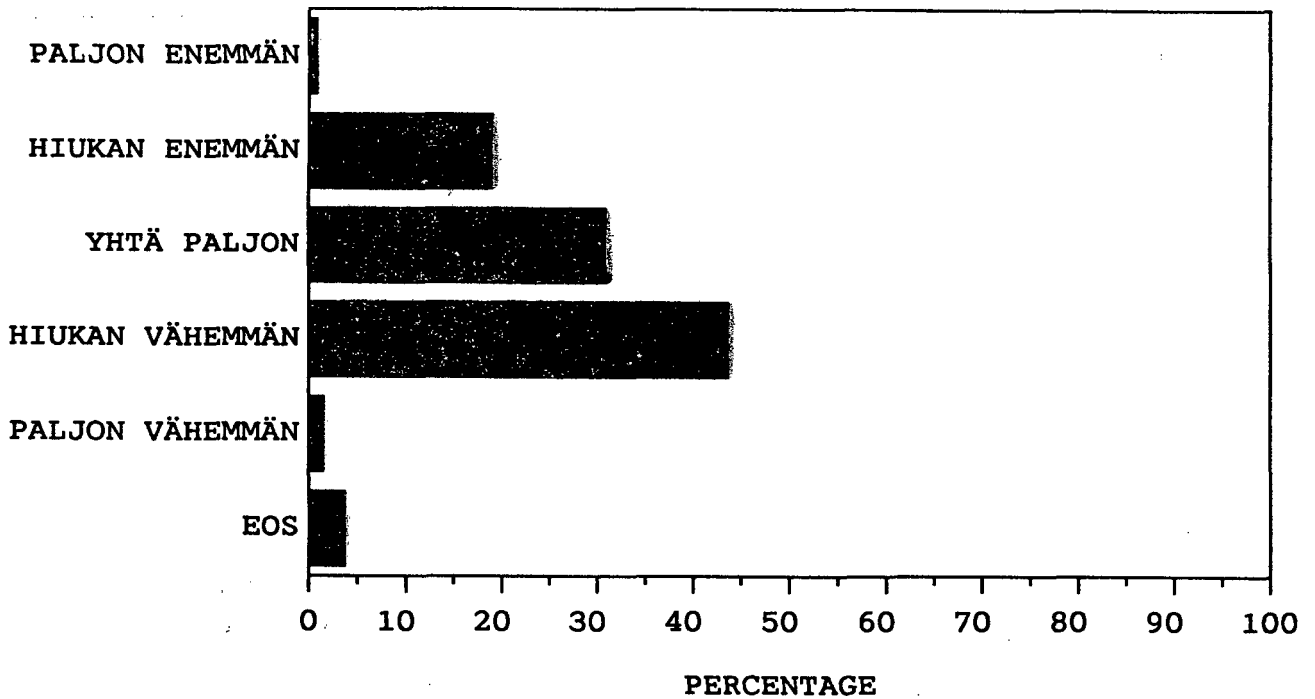

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

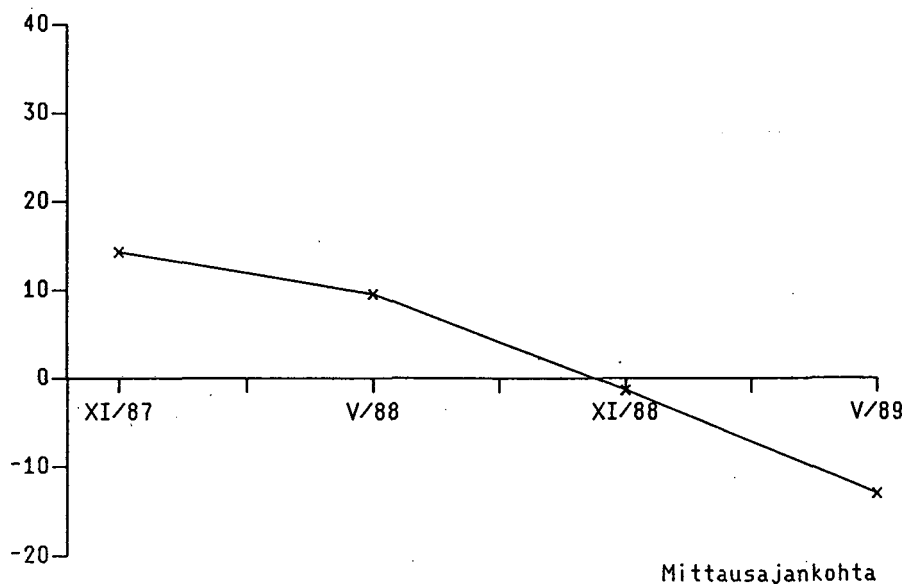

Työttömien määrä 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

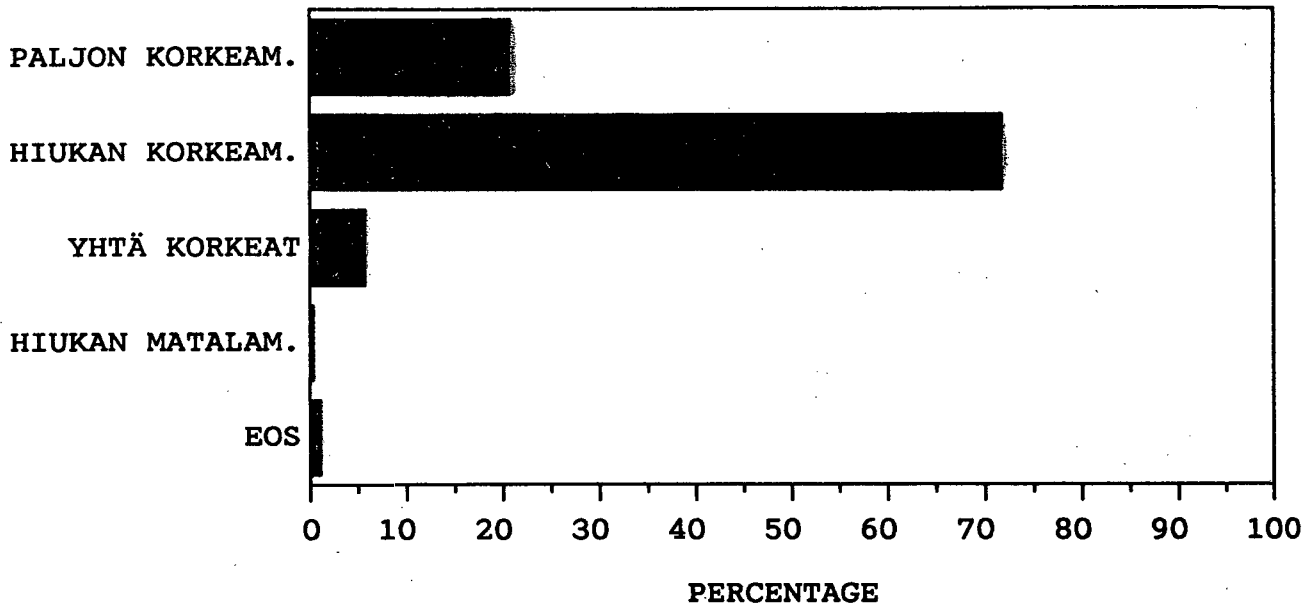

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

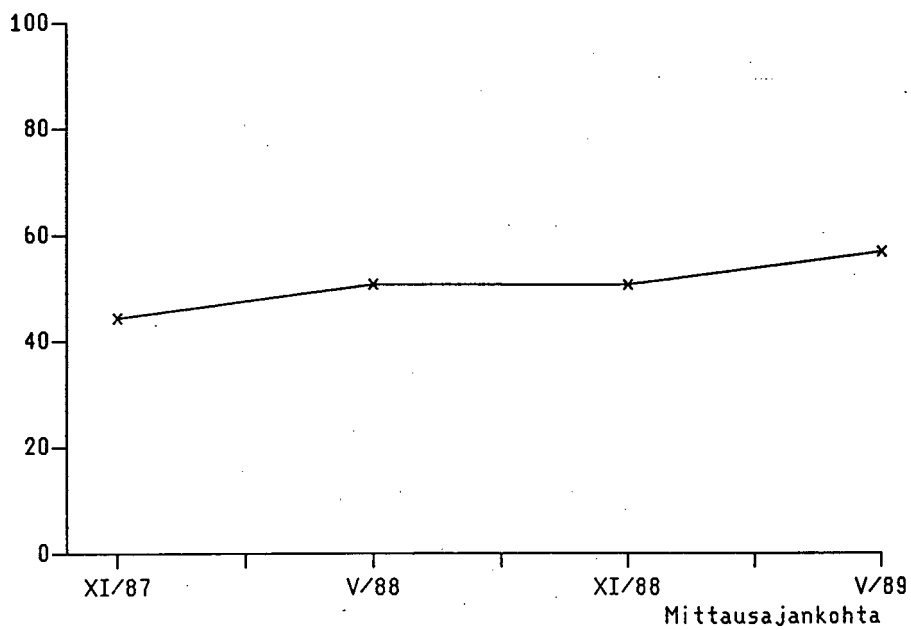

Kuluttajahinnat nyt vs. 12 kk sitten

KOROTETUT LUVUT

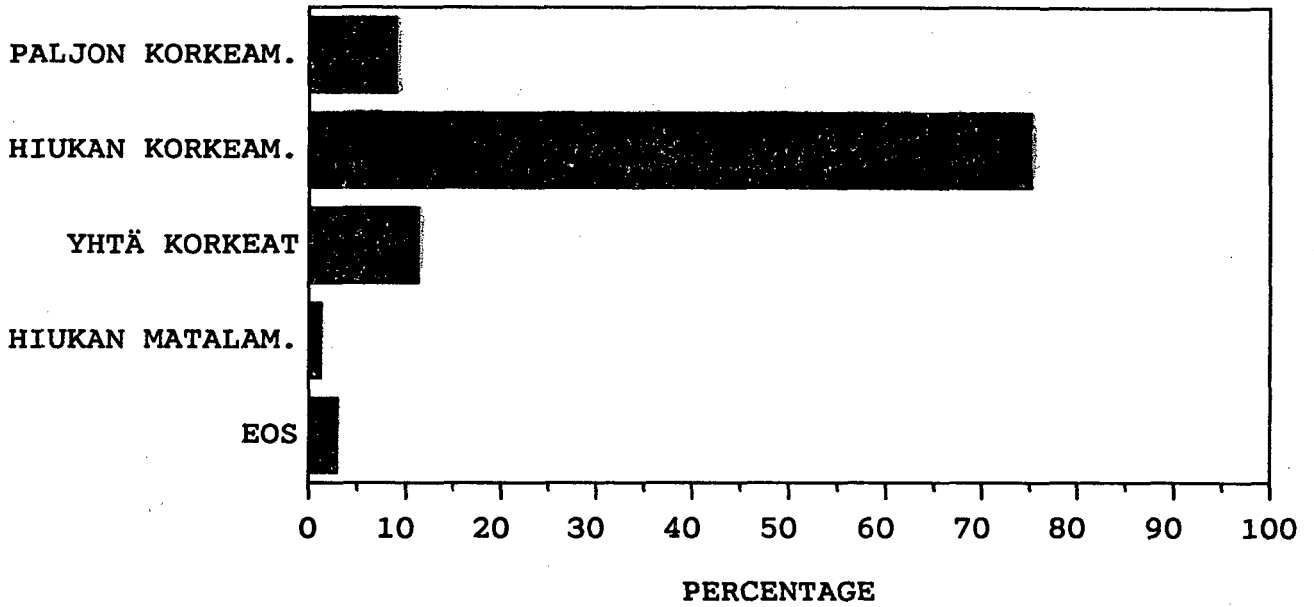

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

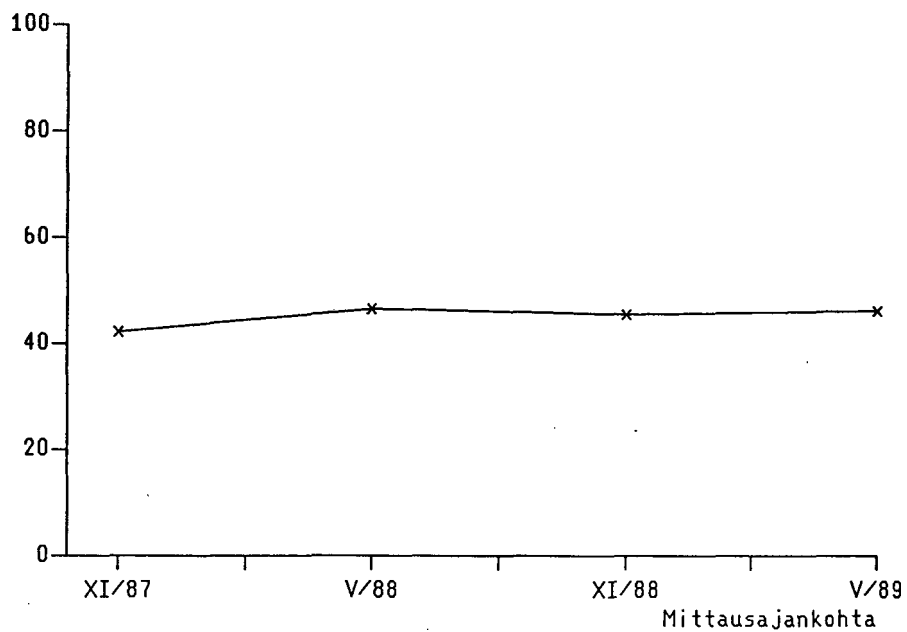

Kuluttajahinnat 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

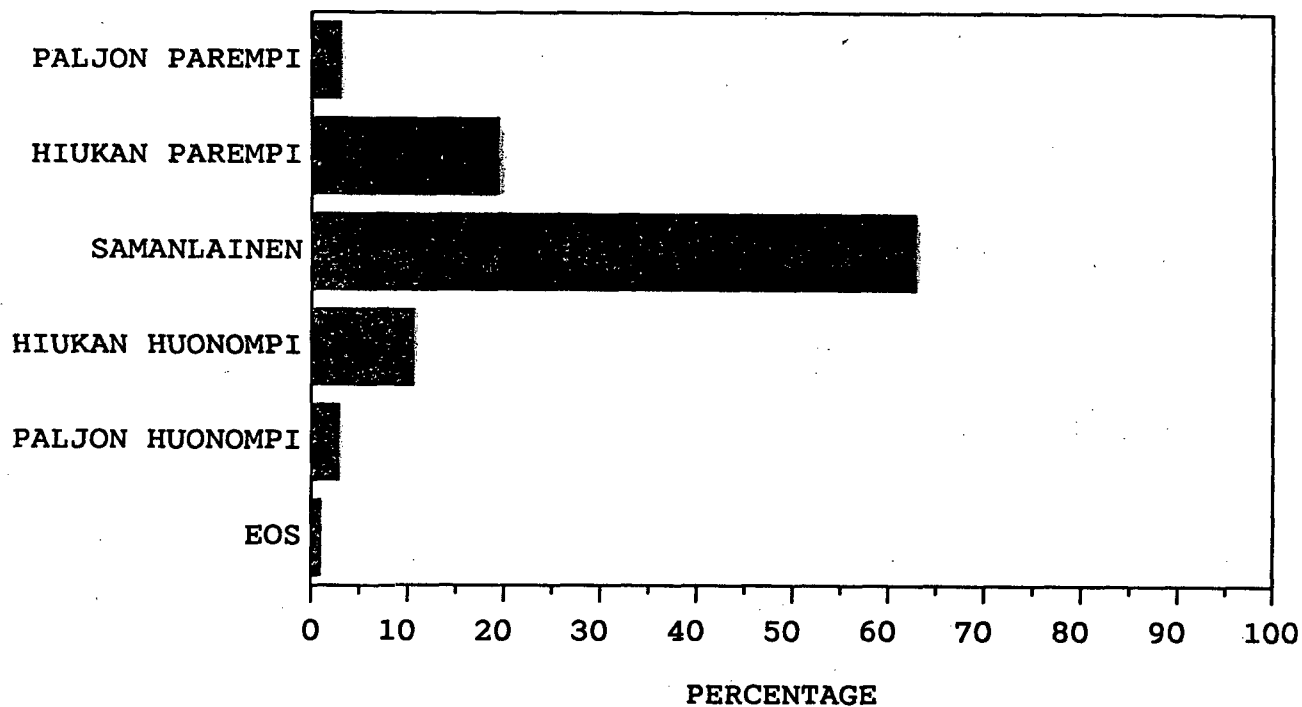

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

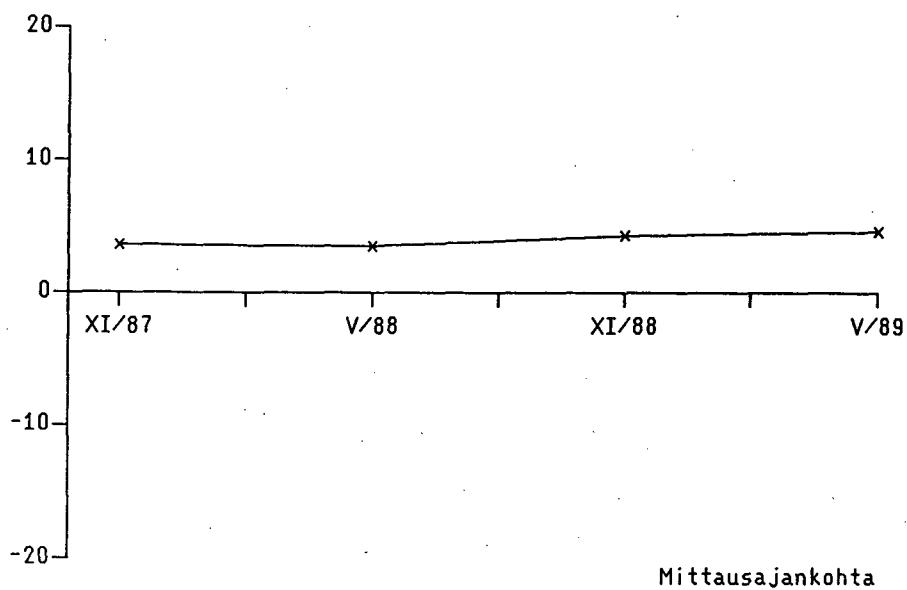

Oman talouden tilanne nyt vs. 12 kk sitten

KOROTETUT LUVUT

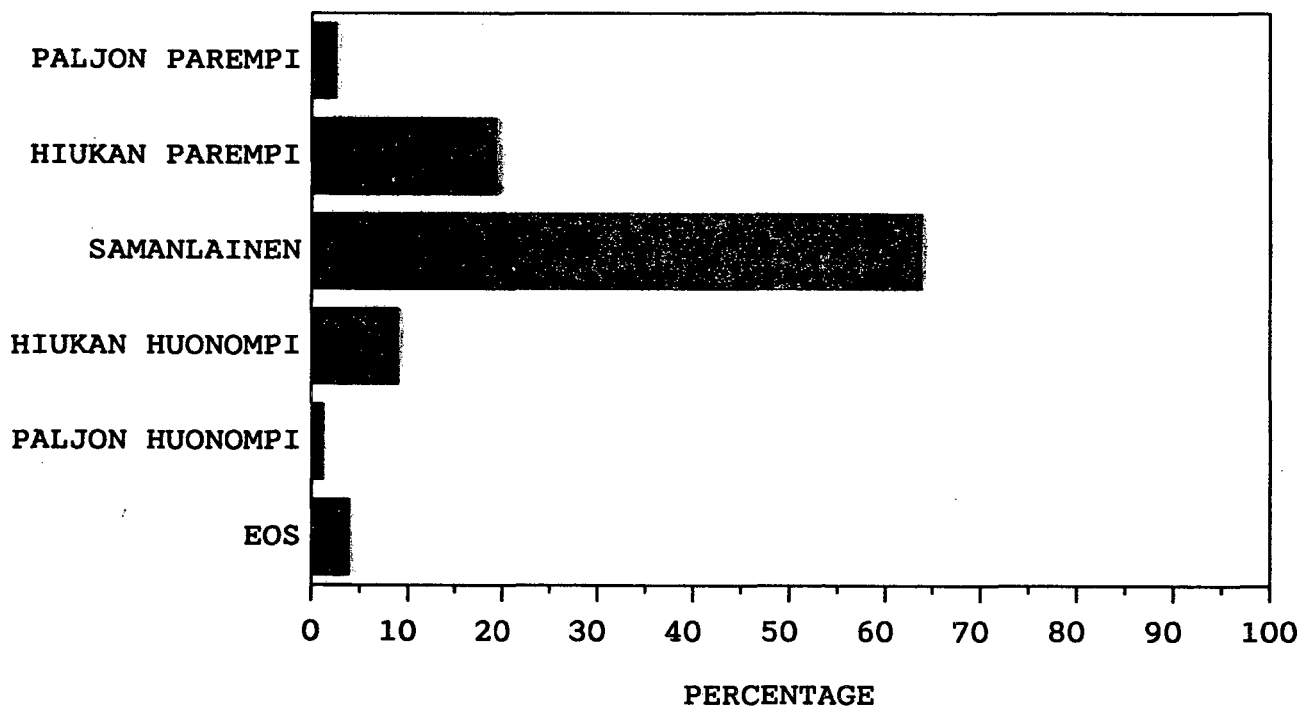

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

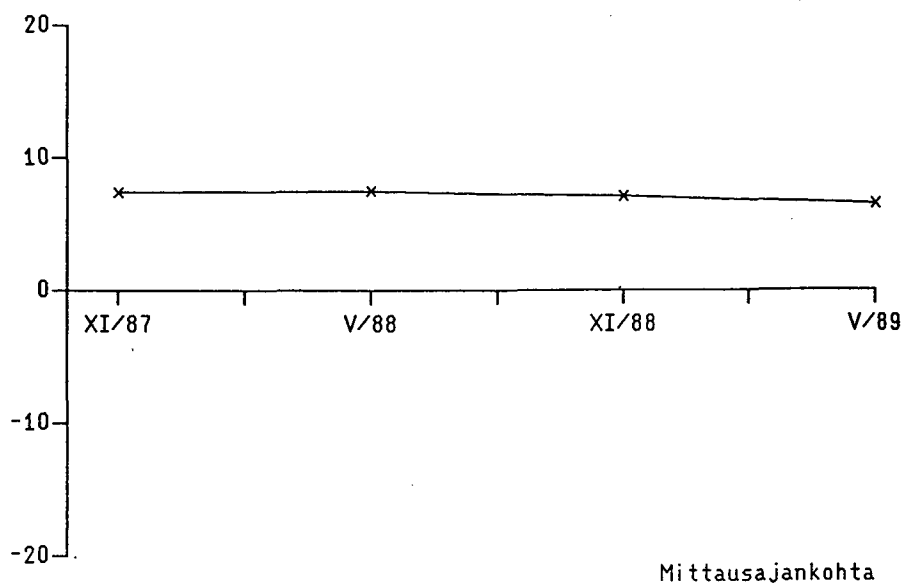

Oman talouden tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

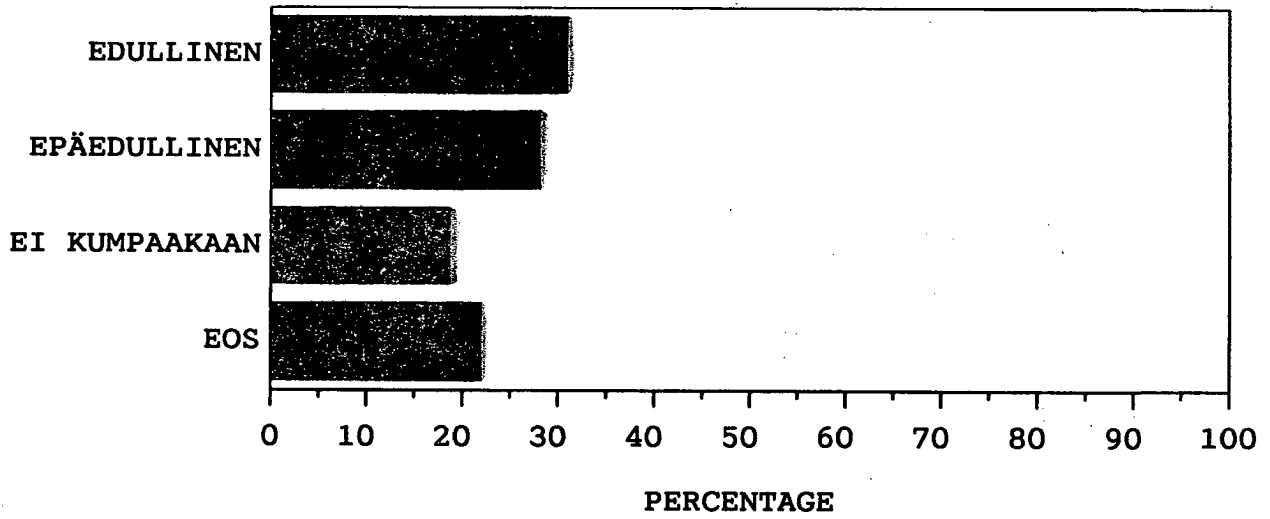

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

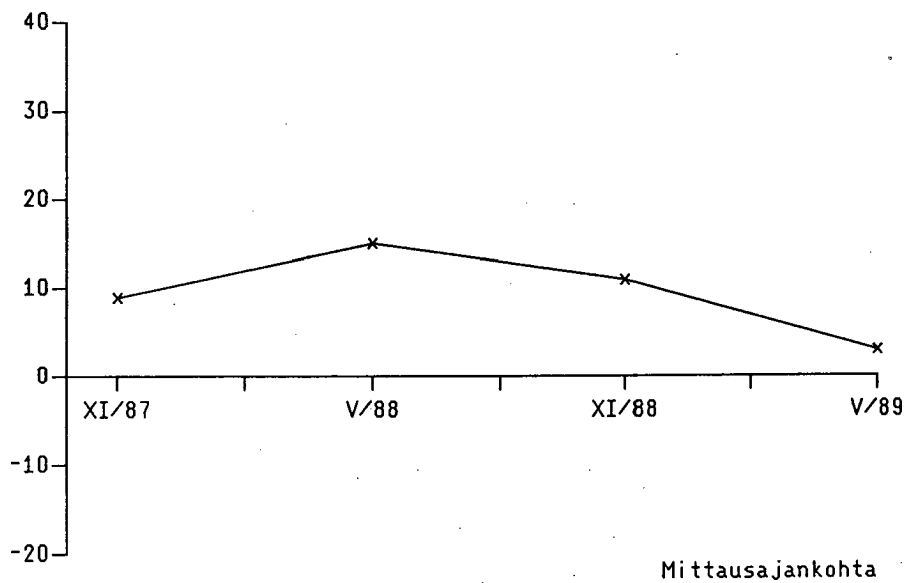

Ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin

KOROTETUT LUVUT

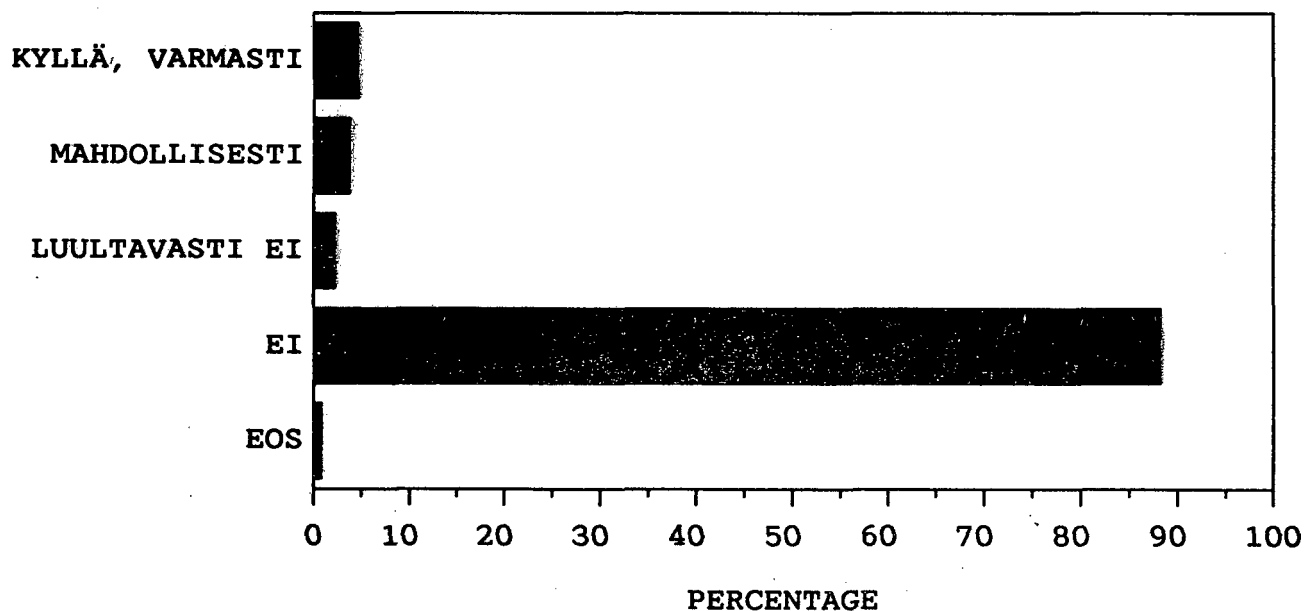

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

Aikooko talous hankkia omistusasunnon seur. 12 kk aikana

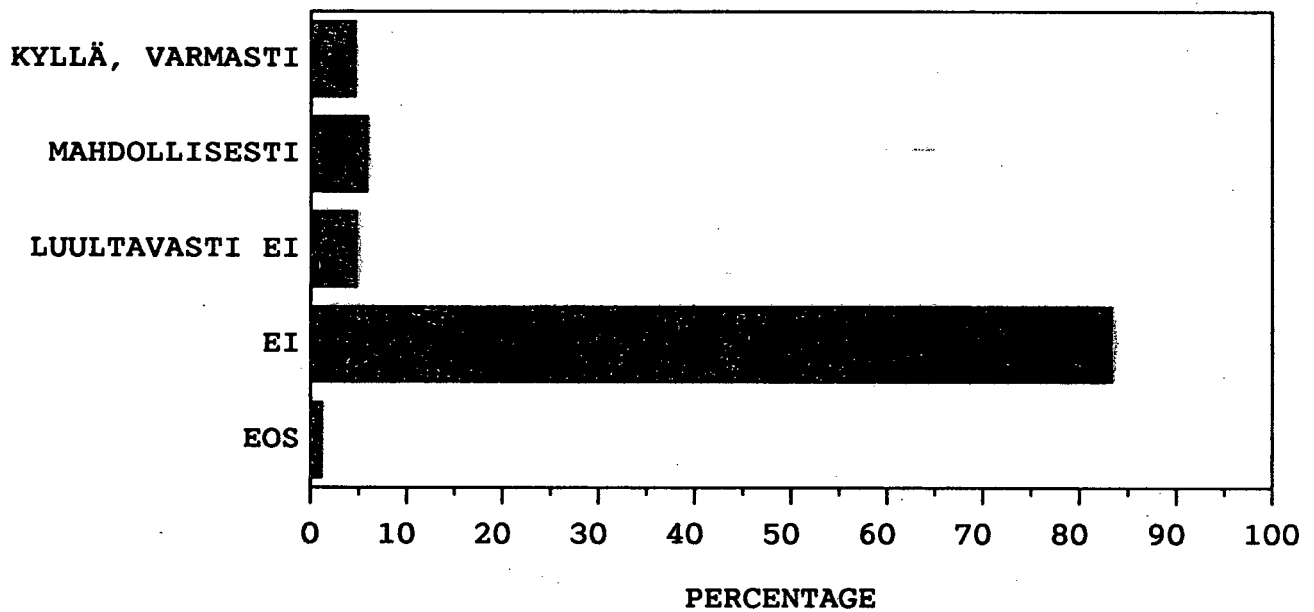
KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

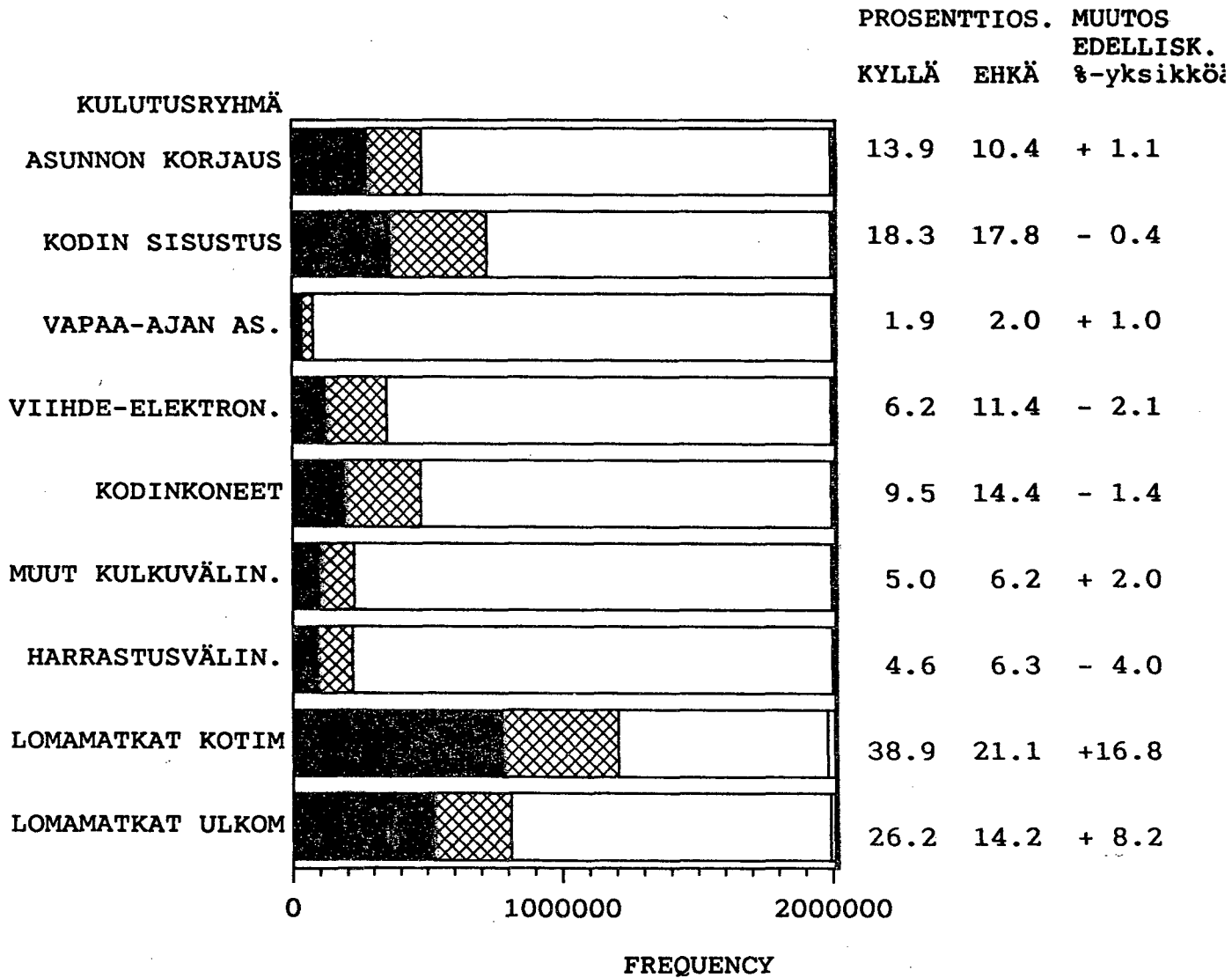
Aikooko talous hankkia henkilöauton seur. 6 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

Ostoaikomukset eräissä kulutusryhmissä

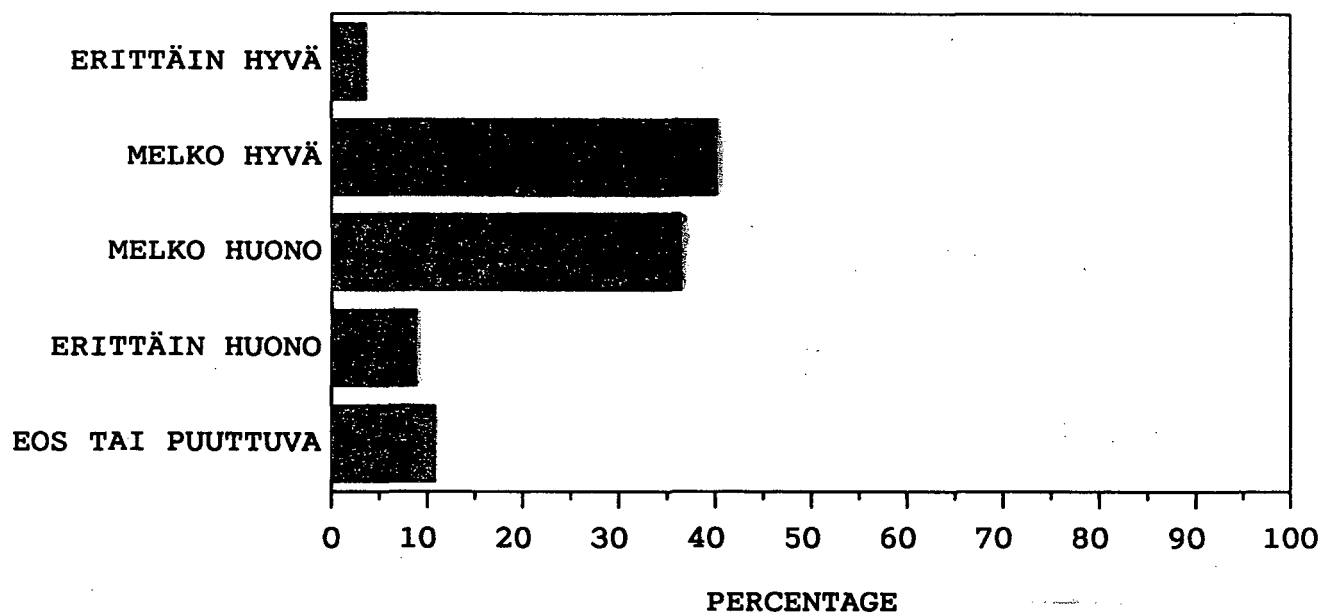
KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

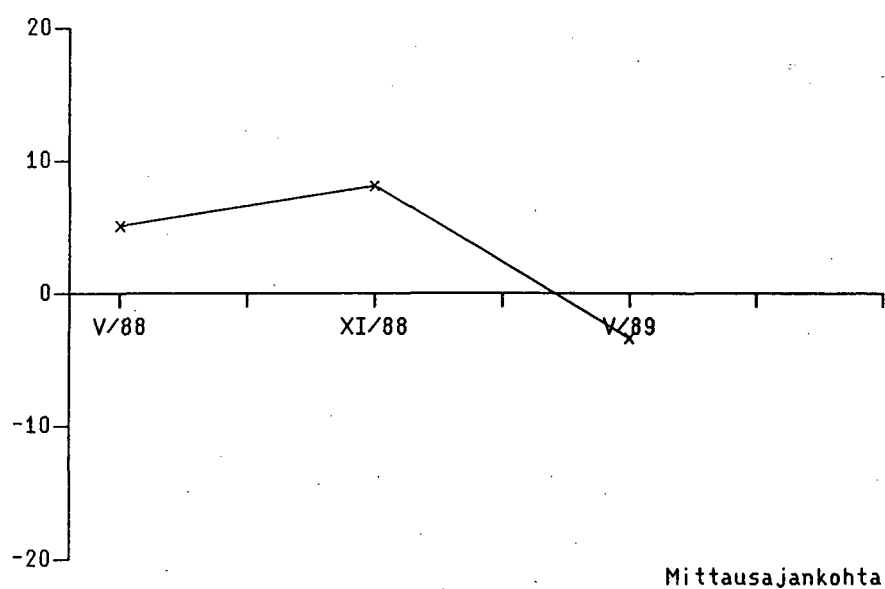
VASTAUS   1   2   3   4
                   KYLLÄ   **EHKÄ**   **EI**   **EOS**

Millainen ajankohta on säästämisen kannalta

KOROTETUT LUVUT

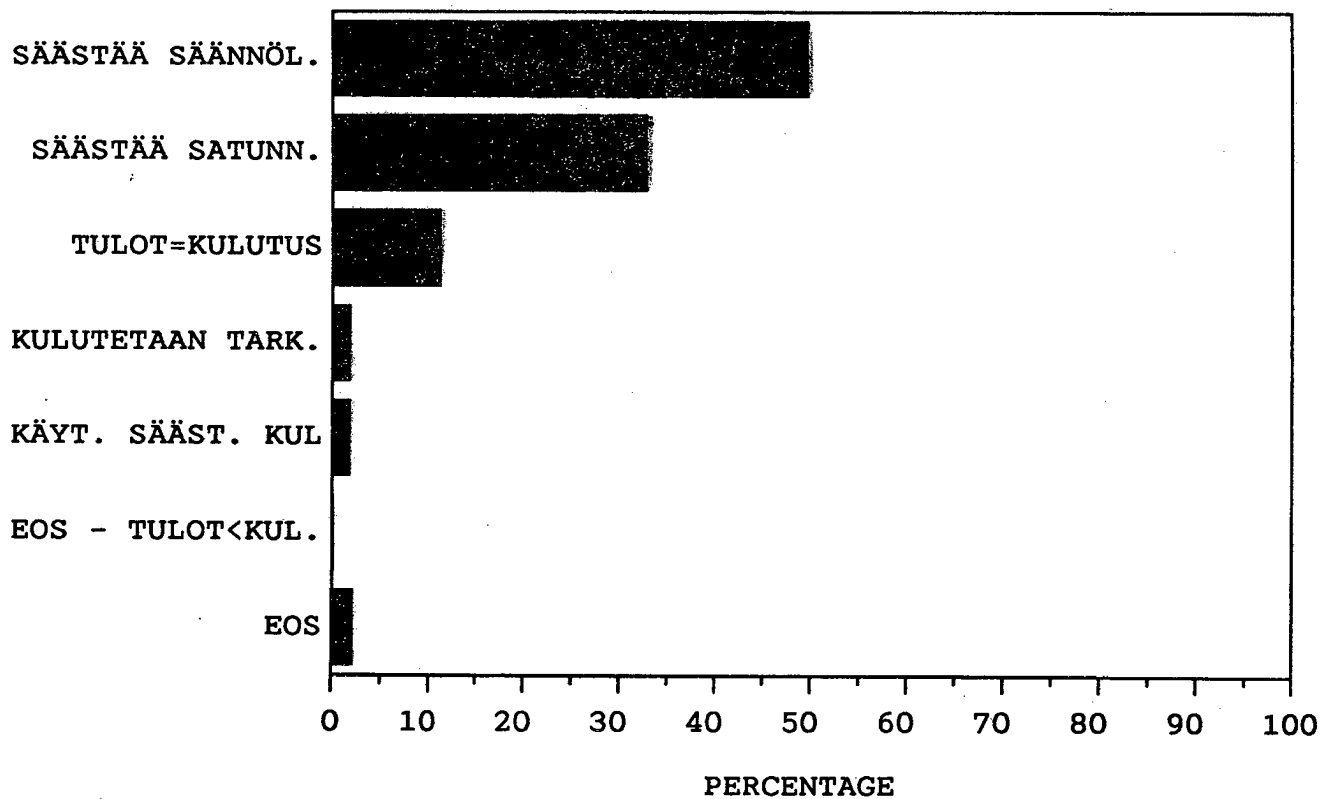

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

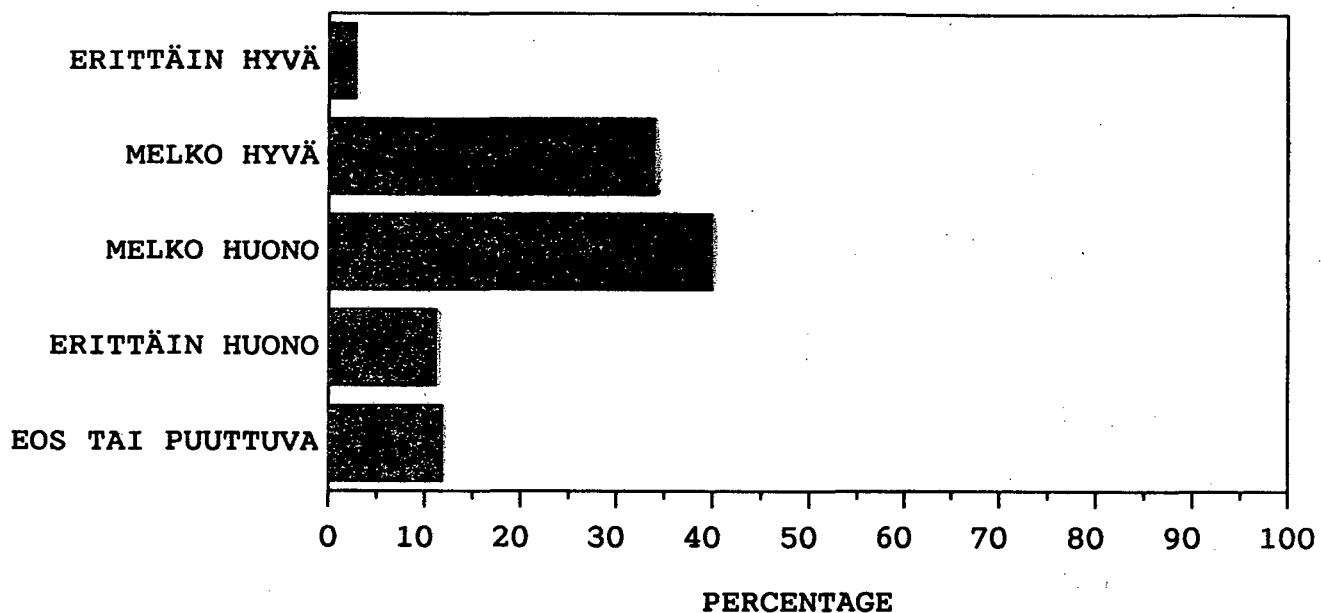
Aikooko talous säästää seuraavien 12 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

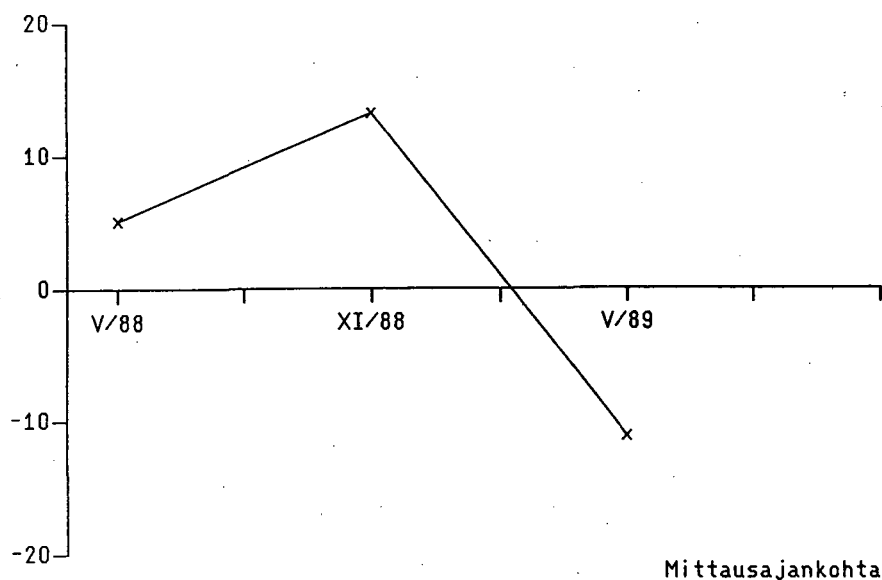

Millainen ajankohta on luotonoton kannalta

KOROTETUT LUVUT

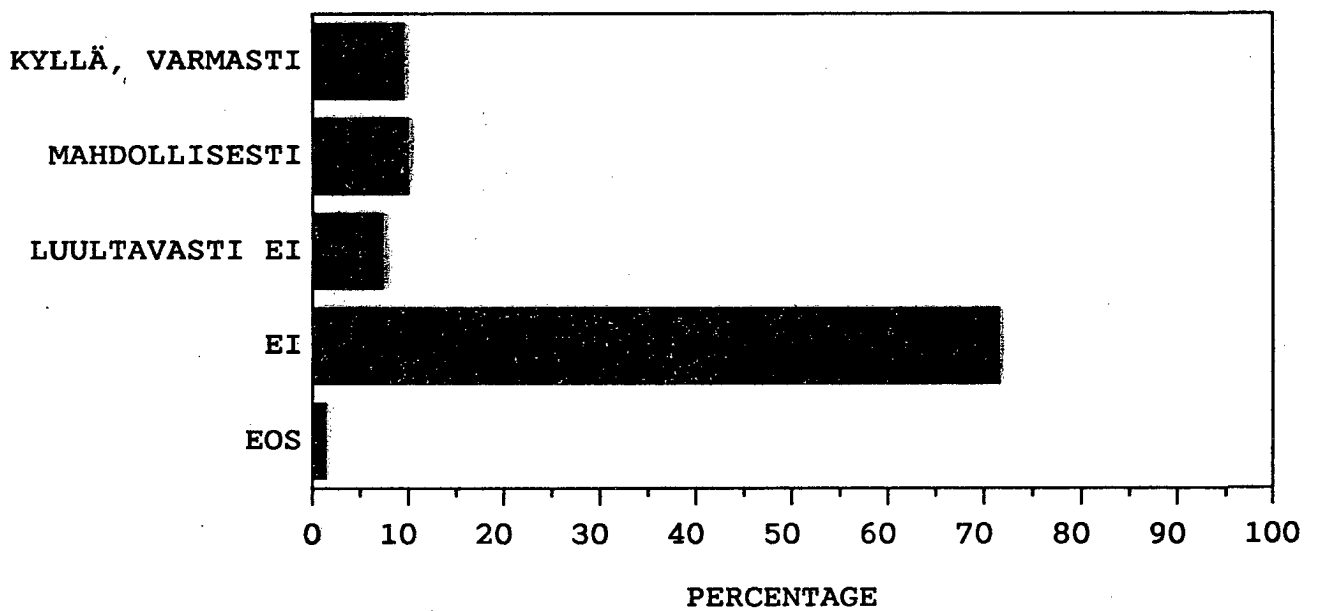

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

Aikooko talous ottaa luottoa seuraavien 12 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

TUTKIMUSMENETELMÄ

Kuluttajabarometrin tiedot kootaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä marras- ja toukokuussa. Suurin osa saadaan puhelinhaastattelulla. Tutkimusalueena on koko maa. Tutkimuksessa käytetään rotatoivaa paneelia eli samalle henkilölle esitetään kysymykset kolme kertaa aina puolen vuoden välein. Kohdehenkilöistä on uusia aina noin kolmannes.

Otoskoko oli toukokuussa 1989 noin 2795 henkilöä. Vastauksia saatiin 2 352, joten vastausprosentti oli 84. Vastajat edustavat Suomen väestöä iän, sukupuolen, asuinläänin ja äidinkielen suhteen.

Tässä raportissa käytetään iän, sukupuolen ja asuinalueen suhteen laadittuja korotuskertoimia (nk. jälkiositus). Vastaukset edustavat 15 - 74-vuotiaan väestön mielikuvia. Joissakin kysymyksissä käytetään painokertoimia, joilla vastaukset on muunnettu suomalaisten kotitalouksien rakenteen mukaisiksi. Kotitalouskohtaisista painokertoimista on erillinen maininta kuvioissa.

Tutkimuksesta laadituissa kuvioissa viitataan saldolukuihin. Laskentaperiaate on seuraava. Esimerkkinä Suomen yleinen taloudellinen tilanne nyt verrattuna 12 kk aikaisemmin, toukokuu 1989 - perusaineisto.

Vastaus	%-osuus	kerroin	saldoluku
paljon parempi	1.3	1	1.3
jonkin verran parempi	19.1	0.5	9.5
samanlainen	54.3	0	0
jonkin verran huonompi	17.5	-0.5	-8.7
paljon huonompi	1.7	-1	-1.7
ei osa sanoa	6.1	0	0
Yhteensä	100	0	-0.4

Kuluttajan luottamusindeksi saadaan Euroopan yhteisöjen alueella sovellettavan laskentatavan mukaisesti seuraavien kysymysten saldoluista:

- Suomen taloudellinen tilanne tällä hetkellä verrattuna 12 kuukautta sitten vallinneeseen tilanteeseen
- Suomen taloudellinen tilanne 12 kuukauden kuluttua verrattuna tällä hetkellä vallitsevaan tilanteeseen
- oma taloudellinen tilanne tällä hetkellä verrattuna 12 kuukautta sitten vallinneeseen tilanteeseen
- oma taloudellinen tilanne 12 kuukauden kuluttua verrattuna tällä hetkellä vallitsevaan tilanteeseen
- ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin.

Saldoluvut lasketaan yhteen ja tulos jaetaan viidellä. Saldolukujen ja kuluttajan luottamusindeksin arvoalue on (-100, 100).

Kuluttajabarometri

Konsumentbarometern
Consumer barometer
1989, Toukokuu - Maj - May

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

National accounts
1989:13

Tiedustelut - Förfrågningar

Pellervo Marja-aho

(90) 17 341

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta — Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

50 mk

ISSN 0784-8331
= Kansantalous
ISSN 0784-963X